

diepe, blinde huisjes; alleen toegankelijk van het pad ter zijde van het vóórgewouw¹⁾, haaks op de straat, hetzij doodlopende tegen andere erven, hetzij in verbinding gebracht met soortgelijke gangen in naburige straten en soms ook, waar het pad op de erfscheiding was gelegd, aan weerszijden bebouwd.

Vóór 1464, toen de Ordinancie van der reede werd uitgevaardigd, had men met betrekking tot den aanleg van straten en stegen, evenals omtrent alles wat gerekend kan worden tot de materie der bouwpolitie tenzij het brandgevaar erbij betrokken was, een zeer groote vrijheid.

Het meer aangehaalde oudste keurboek bepaalt omtrent straataanleg alleen dat binnen de poorte geen hofsteden – erven – uitgegeven mochten worden, dat wil zeggen verkaveld en vervreemd, zonder goedvinden van het gerecht en dat zonder gelijke toestemming niemand het peil der straat mocht wijzigen „hoghen noch te laghen”, terwijl omtrent de wijze van bebouwing alleen bepaald wordt dat niemand mocht gaan buiten de rooiing van zijn twee naaste burenen en dat de luifels niet verder mochten uitsteken dan 5 voet uit de deurstijl.²⁾

Een toevoegsel in dit oude keurboek, op blz. 32 van het origineel, geeft ons dan verder eenig inzicht in de verhoudingen ten opzichte van de kosten van aanleg en onderhoud van wat nu openbare werken heeten. Die van eersten aanleg schijnen rechtstreeks door de stad betaald te zijn, althans in de stadsrekening van 1426/27 komen posten voor betreffende den aanleg van eenige wegen en bruggen, betreffende verbreding en bestrating van de Westvest tusschen de Delftsche poort en Lovesteyn, zoomede bestrating van de Oostvest tusschen Oostpoort en Paddenburch.³⁾

1) Merkwaardige voorbeelden hiervan uit lateren tijd bieden de gangen aan de westzijde van den Oppert.

2) Par. 94, 177, 176 der uitgave van Prof. Fruin.

3) Toch schijnt in lateren tijd deze bestrating ook wel aan de eigenaren gelast te zijn. Ik meen dit ten minste te moeten opmaken o.a. uit het supplement oude keurboek van 18 Maart 1471: item is gekuert bij den Schout Jan Wittensz ende by den gerechte dat *men* een straet maken sal van de heiligh gheest cameran off tot aen der Raemsloot toe tusschen dit ende paeschen *op een boet van III Sc.*